

van on-bloedige
achtbare" mac-
ook naar-den-
) pijnlijk moet
aactatie (slach-
od-gaan begint
s in 't vleesch.
Hem maar één
Hem maar één-
delijk-gebonden

loos worden in
s in volstrekte
ratie- en mac-
ijden tot in de
Maar daarna
prekende borg-
s ons op Zich
n in dien Ande-
victorie, in op-
s in den rijken
e niet meer is
of een „levend-

gebonden amar-
ood is een door
mpotentie, onze
n Hem — naar
wij jubelen: de
sterfel geweest:
s nu letterlijk

mogen nu voor
a eersten, doch
toenemen". De
in de eenheid
n in de plaats
ziel-en-lichaam;
a het in Adam
en alleen maar
beërlijking, we-
lichaam-ziel is
t deelen in de
Geest als Geest-

dat wederkeet
at Hij zoo voor
t van Borg en
ordeel aan alle
naken,
den perforatie-
want zijn bloed
lijf zelf moet zijn
ant de eenheid
substraat voor
t bloedzweet)
a niet-mystieke
den Geest niet
wigen Geest —
in God onstraf-

am. Hij is ver-
verloren. Zijn
later"; wie ons
aderen. En hun
K. S.

genover 9: 25;
n. 6: 10; Hebr.
7: 6: 4; 7: 27;

ANGELISATIE

den evangelist
in het Nieuwe
le apostolische
deliden), komt
hen den evan-
erlingen.
de „herders en
ons leert, dat
n tot de ouder-
in de leer" en
ngen, „die wel
e woorden: er
en.

die onderschei-
ste christelijke
ten al behoort
recht: deze ont-
tot de eerste

g wat de amb-
op te merken,
eden nog niet
lijzen.

ambt zich an-
cheiden en on-
el van de apos-
den we (Hand.
es aangewezen.
en in de plaat-
wikkeling
t voor alle
het apos-
e ambten
n voor het

e ontwikkeling.
it. In die ont-
g e n, zoodat

we in het Nieuwe Testament onderscheiden dingen
in dezen aantreffen.

Daarbij komt nog iets anders: er zijn naast het
apostelambt nog „charismata", dat is: bijzondere
gaven en bedieningen en werkin-
gen, welke niet blijvend doch tij-
delijk zijn en we zien die verdwij-
nen naarmate de ambten in de
plaatselijke kerk vastere „vormen"
aannemen. Wij kunnen hier op dat alles niet in
den breedte ingaan, en beperken ons in verband met
ons onderwerp tot de „ouderlingen" en de „herders
en leeraars".

We nemen eerst de „leeraars". Als zoodanig
fungeerden eerst de apostelen, vergelijk Hand. 2: 42.
Doch naast dezen komen er, die ook „leeraars" worden
genoemd (bijv. Hand. 13: 1; 1 Cor. 12: 28, 29). Hun
taak is het leeren, dat is: de uitwerking van de ge-
openbaarde leer, zonder zelf daaraan nieuwe openba-
ringen toe te voegen. Ze schijnen in den eersten tijd
geen vast ambt in de plaatselijke kerk bekleed te
hebben, want we hooren niet van een zoodanige aan-
stelling en bevestiging, doch ze treden vrij en zelf-
standig in de gemeenten op. Aanvankelijk behooren
ze dus tot de „charismata", de bijzondere gaven
en werkingen, welke niet altijd aan het een of andere
bijzondere ambt hoofden verbonden te zijn.

Later wordt dat allengs anders. Dan wordt het
leeren aan het plaatselijke ambt ver-
bonden, zoodat de „leeraars" met de „herders", „pres-
byters", opzieners of voorgangers samenvloeien. Zoo
lezen we in Ephese 4: 11 (naar het Grieksch): „en
Hij heeft gegeven zoowel de apostelen als de profeten,
zoowel de evangelisten als de herders en leeraars".
Daar bij de laatstgenoemden het lidwoord voor
„leeraars" niet wordt herhaald, hebben we bij „de
herders en leeraars" ongetwijfeld aan dezelfde perso-
nen te denken en niet aan twee groepen bijzondere
ambtsdragers. Zoo zien we den „leeraar" een ambts-
drager worden, in de plaatselijke kerk een vaste ambts-
bediening uitsluitend.

Het woord „herder" komt in het Nieuwe Testa-
ment niet voor als een aparte dienst of een afzonder-
lijk ambt aanduidend. Wel komt het woord „poimain-
en" voor, dat beteekent: poimēn (herder) zijn, dus:
de gemeente als een kudde weiden. Zoo Hand. 20: 28,
waar Paulus het „weiden" van de plaatselijke gemeen-
te van Ephese opdraagt aan „de ouderlingen" (vs 18),
„de opzieners" (vs 28); 1 Petr. 5: 7, waar Petrus
dat „weiden der kudde" beveelt aan „de oudsten".

En zoo komen we tot „de ouderlingen",
„de opzieners", „de oudsten". We kun-
nen er niet aan denken deze woorden als aanduiding
van een dienst in de kerk na te gaan in hun ontwik-
keling. We willen volstaan met mee te deelen hetgeen
als resultaat kan worden geacht vast te staan.

Het ambt van oudste of ouderling omvat het lee-
ren en regeren, in welk ambt zich weldra een schei-
ding voltrok, zoodat er oudsten of ouderlingen kwa-

men, die de gemeente regeerden, en oudsten of ouder-
lingen, die de gemeente leerden. Maar dan met dien
verstande, dat ook de leer-ouderlingen met de regeer-
ouderlingen het toezicht op „leer en leven" der ge-
meente hebben.

Wat is nu de taak van de oudsten, ouderlingen
en opzieners? De ambtsaak van „den opziener"
is: het weiden, hoeden van de kudde,
de plaatselijke gemeente (Hand. 20: 28), het leeren,
onderwijzen (1 Tim. 3: 2), voor de ge-
meente Gods zorgen (1 Tim. 3: 5), ver-
manen (Titus 1: 9), de tegensprekers
weerleggen (Titus 1: 9); hij is „huisverzorger
Gods", „beheerder van het huis Gods" (Titus 1: 7;
oikonomos).

De roeping van de presbyters (oudsten of
ouderlingen); ze werden wel in financiële aangelegen-
heden gewikkeld (Hand. 11: 30); de plaatselijke ge-
meente weiden, hoeden (1 Petr. 5: 2); zieken bezoeken,
met hen bidden en hen met olie zalven (Jac.
5: 14); de gemeente regeren, leiden (1 Tim. 5: 17);
over de leer (helpen) oordeelen (Hand. 15: 2 v.v.);
en dan zijn er die „arbeiden in het Woord en de leer"
(1 Tim. 5: 17). Over deze laatstgenoemde plaats han-
delt uitvoerig Prof. Sillevius Smitt (De organisatie
enz., bl. 180 v.v.). De uitleggers zijn het er wel over
eens, dat deze presbyters nagenoeg gelijk zijn te stel-
len met de opzieners; „presbyters" was de naam, die
wel het eerst ingang vond bij de joodsch-christelijke
kerken, en „opzieners" bij de heiden-christelijke ge-
meenten; presbyter zal meer zien op de ambtswaardig-
heid en opzieners op de ambtsverrichting. (Nader is
daarover gehandeld door Prof. Sillevius Smitt, De orga-
nisatie enz.; Dr A. J. Bronkhorst, Schrift en Kerk-
orde; Dr J. L. Koole, Liturgie en ambt in de apostoli-
sche kerk).

We zien dus, dat het leeren en onderwijzen, het „ar-
beiden in het Woord en de leer" tenslotte aan het
ouderlingschap werd verbonden als aan 'n plaats-
elijk ambt, wat dan weer een scheiding noodzakelijk
maakte tusschen leer- en regeerouderlingen en daar-
mee hebben we dan de allerlaatste
vertakking der ambten uit het
apostolaat, welke het Nieuwe Testa-
ment ons meedeelt. Waarom we over
de taak en roeping van deze „leer-ouderlingen", „be-
dienaren des Woords", „herders en leeraars", niet
zoo veel meer kunnen vernemen.

Duidelijk is, dat ze een deel van de
apostolische ambtsaak en dat
voor de plaatselijke gemeente zich
toebetrouwd zien. Want ook de apostelen
hadden de roeping te leeren (Matth. 28: 19; Hand.
2: 42 e.a. plaatsen) en de gemeenten te re-
geeren (Hand. 1, 6 e.a. plaatsen). De apostelen
heetten als zoodanig immers ook „leeraar" (2 Tim.
1: 11) en „mede-ouderling" (1 Petr. 5: 1). Doch dat
„leeraar"-schap strekte zich ook uit over de heide-
nen (1 Tim. 2: 7).

J. FRANCKE.

Plaats of positie?

AAN EEN JONGEREN TIJDGENOOT, No. 29

Amice,

Verleden week heb ik met je gepraat over een fragment
uit de worsteling van onze kerken. Je moet daar minstens
zoo veel van weten, als noodig is, om te „belijden", en
niet maar te „laten registreren", dat je met huld en haar
daarbij hoort. „Belijden" is heel wat anders dan „je laten
registreren". Je laten registreren is: je laten kennen.
Jezelf laten kennen. Belijden is: laten zien, dat God zich
door jou liet kennen, en anderen opwekken, ook God te
gaan kennen.

Vind je ook niet, dat we op dat punt nog wel wat
mogen doorpraten?

Nu dan, ik wou het dezen keer eens hebben over dr G.
C. Berkouwer. Een man, die één van beide heeft staan
op zijn naam: OF: den moed te hebben gehad zijn naam
te zetten onder de naar zijn beste weten voor alle volken
en tijden en plaatsen afgekondigde rechtsregelen, waar-
naar de kerk te vergaderen zou zijn, naar het recept-
Ridderbos-Grosheide-synode-1944; OF: den moed te heb-
ben gemist, te zeggen: aan dit voor goddelijk aangemerkt
bedrijf doe ik niet mee, want de Heere stelt andere rege-
len dan Ridderbos-Grosheide-synode-1944. Regelen n.l. voor
preekstoelbinding en voor kerkvergadering.

Ik, die wat ouder ben, heb wel zoo ongeveer mijn op-
vatting dienaangaande.

Maar ik vind dat jij over dat probleem maar niet lang
moet nadenken. Het komt maar op de publieke verkondig-
ing aan.

De publieke verkondiging nu van Berkouwer is: alle
mensen zijn gebouwd „ja" te zeggen, en dit in alle
eeuw, want het was geen gokje, op de rechtsregelen,
waar Schilder „neen" tegen zei, hij met alle andere
daarna geschorsten, afgezetten, uitgeworpen en wat
dies meer zij.

Deze dr Berkouwer dan schreef deze week in een blad,
dat hij met dr J. Ridderbos redigeert, een stukje over
„den mensch in het heil".

De mensch in het heil.

Het is een heel karwel, om daarover te praten.

Immers, wát valt al niet onder „heil"? Er is „heil"
gekomen over den mensch. En over de bergen, en zeeën,
rivieren en meren, over het Kanaal, en over den Bren-
nerpas, over Malta en over Japan. Héil, dat bliksemt van
Oost naar West, en verlicht den heelen hemel.

En niet alleen dringt het op tot de verste uithoeken
der aarde, maar ook dringt het in tot in de binnenste
deelen van den mensch.

Zoodat je nooit praten kunt over „den mensch in het

heil", als je niet tegelijk spreekt over „het heil in den
mensch". Of: de mensch tegenover het heil. Of: de God
des heils tegenover den mensch.

Dr Berkouwer intusschen heeft het over „den mensch
in het heil".

Daarbij houdt hij zich voornamelijk bezig met de roomschen.
Ik geloof, dat op 't oogenblik de Barthianen gevaarlijker
zijn. Maar dat is tot daar aan toe. Intusschen, Berkouwer
houdt niet alleen met de roomschen zich bezig, maar en
passant ook even met een paar andere vreemden. Met de
„scheurmakers", zooals hij hen noemt voor alle fronten,
boven en beneden.

Hij haalt iets aan van de polemiek tusschen Hepp en
den lateren scheurmaker Schilder, destijds over de vraag,
of je de ettelijke gereformeerden in den ban moest doen,
die den mensch een mede-arbeider-Gods noemden. Hepp
zei, als ik hem goed begrepen heb, want heelemaal dui-
delijk was hij niet: doe dat maar, want de bewering van
dat mede-arbeider-schap is dooddelijk gevaarlijk. Schilder
zei: laat ze voorloopig maar kalm in de kerk, en
vraag, hoe ze het bedoelen. Je kunt het woord „mede-
werker" heel erg slecht bedoelen, maar ook heel dood-
gewoon gereformeerd.

Maar over die zaak praat Berkouwer geen woord. Net
zoo min als Hepp. Op dat punt gaat hij op Hepp lijken.

Niet-in-gaan op het fijne puntje.
Vervolgens raakt Berkouwer aan, wat hij, met een niet
preciezen term, noemt: de „discussie", die thans aan den
gang is tusschen Hoeksema en Schilder.

Ik zelf heb van een discussie tusschen die twee niet
veel gemerkt; ik merkte alleen maar iets van een waar-
schuwning van Schilder, net als indertijd tegen Hepp: zet
de menschen niet zoo gauw buiten de kerkdeur, en wees
arjeblijft wat moediger dan Berkouwer in 1944: vraag
eens, wat ze bedoelen, wat ze bedoelen, wat ze bedoelen.
Schilder zei: remonstranten spreken van „voorwaarden",
gereformeerden ook, en kijk arjeblijft uit je oogen, want
je moet nooit een scheur trekken, waar Gód geen scheur
trekt.

Maar Berkouwer praat over die zaak geen woord.

Hij schrijft alleen maar een krant vol met dr J. Rid-
derbos, die onlangs, om de ondeugende uitspraak van een
professor, dien ik sprak over te nemen, Mozes tot auteur
wou maken van het Praedivius-1944. Dat kunstatukje is
dan, wonderlijk, wonderlijk, uitgehaald in een Korte Ver-
klaring op Deuteronomium. Vroeger schreef Ridderbos
commentaren. Tegenwoordig tendenz-interpretaties. Maar
daar hoor je nog wel wat van.

Die beweerde discussie dan tusschen Hoeksema-Schil-

der Hepp volgens Berkouwer over het „remonstrantisme".
Volgens Berkouwer ziet het remonstrantisme „de plaats
van den mensch op een bepaalde wijze".

Die bepaalde wijze blijft verder onbepaald.

Daarover spreekt Berkouwer geen woord.

Dat is dus de derde keer.

En dus nog steeds geen scheeps-recht.

In dit verband nu (je moet goed opletten, papa, want
de verbanden doen het meeste kwaad, als 't mis is), in
dit verband nu (van strijd om het remonstrantisme)
plaatst Berkouwer dat „debat", zooals hij het, letwat
kinderlijk uitdrukt, tusschen Hoeksema en Schilder. Op
een bepaald punt, zoo zegt Berkouwer, brengt Hoeksema
de „theologie der vrijgemaakten" (voor die aanhalings-
teekens zorgde Berkouwer, maak voor dat brokje wijs-
heid je compliment) met het remonstrantisme in verband.

Dan vertelt Berkouwer nog, welk punt dat is. Het is
het punt der „VOORWAARDEN" in 't verband. Schilder
wil aan Hoeksema duidelijk maken, zegt hij, dat men te-
recht van voorwaarden kan spreken zonder ook maar
eenigszins ten proef te vallen aan het remonstrantisme.

En, dit gezegd zijnde, gaat Berkouwer dan weer zijn
roomschen aan den tand voelen. Ja, ja. Eln jedes Tier-
chen hat sein Plaisierchen. Tegen den tijd, dat de bar-
thianen het dynamiet onder Berkouwers huisjes laten
springen, zal hij nog met de roomsche overburen uit zijn
venster-op-het-roomsch-katholicisme staan te debatteren
over de vraag, of Trénte het goed had. Hij zal, als ze
hem aan zijn jas trekken om de aanwezigheid, in den
keider, van barthiaansche vernielingstroepen, met een
lont in de hand, vertellen, dat Barth nog niet zoo heél
veel kwaad doet. En als de boel uit elkaar vliegt, nog
zeggen: Trénte.

Misschien denk je: nou, als Berkouwer niet meer tegen
de vrijgemaakten vertelt, dan die paar woordjes, dan valt
het nog al mee, dezen keer.

Ja, 't is maar hoe je 't opneemt. Zet hij maar eens wat,
dat zóden aan den dijk zette.

Want, dat zou speciaal hem wel passen, gezien den
moed, dien hij greep in 1944. Of niet greep, zie boven.

Jij weet het allicht niet, want je was nog jong. Maar
ik weet het nog wel, ik, Adolphus, Toen ds D. v. Dijk met
moed en in volharding in die oorlogsdagen die opgezweep-
te synode wou leeren, een beetje valeriaan te gebruiken,
en zelf in alle kalmte „als maar" weer op de theologische
misverstandjes inging, en waarschuwde tegen het maken
van die zelfde potsierlijke bindinkjes, die ze na een paar
jaar allemaal aan God en menschen en ook aan ds Leen-
houts zouden cadeau doen (ik weet wat ik zeg), toen zei
Berkouwer, in den voorzittersstoel geplakt, omdat ze be-
grepen, hem wel mee te krijgen (anders was hij zeker
niet gestemd): ja maar, ds van Dijk, u moet u toch eens
eerst bezig houden met het probleem van het remon-
strantisme.

De man, die één zoo sprak, zou vandáág — hoe lang
is 't al weer geleden? — toch wel de kans hebben mogen
waarnemen, om nu eindelijk eens aan zijn pijlen-van-toen
weer een scherpe punt te slijpen. En om eens voor den
dag te komen met een bewijs. Hij kón de kans grijpen,
om te zeggen tot amerikanen: weest scherpe theologen,
en maakt geen mythe van Heyns of van wien ook, maar
wijst precies het puntje-waar-de-schoen-wringt, aan; en
tot nederlanders: weest scherpe theologen, en maakt geen
mythe van Arminius of van wien ook, maar wijst precies
het puntje-waar-de-schoen-wringt, aan.

Maar in 1944 liet Berkouwer het bij een vage notitie.
En in 1951 nog. Hij kán ook niet aantoonen, dat in wat
Schilder zei tot Hoeksema, en tegen Ridderbos, over die
„voorwaarden", remonstrantisme zit. Hij kán het niet,
hij kán het niet. Hij mist alleen maar móed, den móed
om te zeggen: we hebben den boel gescheurd, wij zijn de
scheurmakers, wij, wij, wij. Wij bonden zonder verstand.
Als hij den moed had tot profetische handhaving van wat
hij met zijn hand onderteekende, dan zou b.v. ds Leen-
houts allang zijn geschorst. Plus heel wat anderen. Hij
weet, dat ze, precies als Schilder, niet beloven, niets te
leeren, wat niet heelemaal klopt met die uitspraken van
1942—1944.

Maar láát dat verder zoo, amice. Kun jij soms zeggen,
waar de schoen dan wringt? Precies het plekje aanwij-
zen?

Als je het wat moeilijk is, wil ik je wel wat probeeren
te helpen. Ik geloof, dat Berkouwer al maar praat over
„plaats", „plaats", „pláats" van den mensch in het heil.
En hij móest spreken over „positie", „positie", „positie"
van den mensch onder het evangelie-van-het-heil. Onder
de boodschap dus.

Want Berkouwer weet natuurlijk net zoo goed, als ieder
ander, die tenminste nog wat léést, dat Schilder zegt:
geén voorwaarden, waarin de mensch iets verdient, of
waarop God wachten moet, of waaraan Hij gebonden
wezen zou, of waarin de mensch uit „eigen", niet ge-
schónken en door God onderhouden krachten werkt. Geén
voorwaarden dus, waarbij de PLAATS van den mensch
IN het heil een zoodanige wezen zou, dat hij meer kan,
of éérder iets kan, dan de Schrift zegt, dát hij kan.

Over dat KUNNEN van den mensch, dáárover praat
de Remonstrant.

En de synergist, die over den mensch-als-medewerker
dwaze, en hoogmoedige dingen zegt.

En ook die roomschen, met wie Berkouwer, soms een
tijke vergeetachtig ten aanzien van Mozes-en-het-Prae-
divius, als maar aan het praten is over Trénte en zoo.

Maar Berkouwer kán niet aantoonen, dat Schilder, of
een ander vrijgemaakte, over dat KUNNEN van den
mensch iets anders zegt dan de belijdenis. Hij moest dát
maar eens goed onthouden, om aan de Vrije groote schoon-
maak aan te kondigen tegen die leerlingen of docenten,
die hetzij met, hetzij zonder Barthiaansche leuzen in den
kop, aanpappen met remonstranten, en semipelagianen,
en 100 pct.-pelagianen, die allemaal den mensch een ander
KUNNEN toekennen (tot in gemeene-gratie-oraisons toe,
of in gemeene-verkiezing-en-gemeene-verwerping-para-
doxen toe), een ander KUNNEN dan de Schrift den in
zichzelf dooden en alleen door verlossende genade-van-
nieuwe-schepping levenden en werkenden mensch toekent.
Vlak naast Berkouwer zitten ze, die in hun spreken over
de PLAATS van den mensch in het heil, van Calvijn en
van de confessie los raken, en op drift sloegen.

Maar Berkouwer ziet wat scheel, En plaatst wat al te